

Història dels ganivets Casafont (inici 1898 - final 2007)

En Josep Casafont Vantoldra va néixer a Solsona a la Torra de Figueres el 22 de juny de 1889, fill de Domingo i Maria. Eren 7 germans. El pare era pagès. Quan tenia 9 anys va començar a treballar a la ganiveteria d'Agustí Serres, a la plaça Santa Llúcia, on feia rosetes com a aprenent. Són les arandeles que es posen als ganivets quan s'hi fica el clau per reblar els rematxes. Llavors guanyava més ell que els treballadors professionals ja que en feia un quilo cada dia. S'aprofitava la llauna dels pots de préssec i de llet per fer les rosetes. Fonien plom amb estany i feien un bloc que servia d'enclusa. Amb un martell picaven damunt d'un punxó que feia la forma d'una roseta i a cada cop en feien una. Les rosetes quedaven enganxades al plom i llavors s'havien d'arrancar amb un filferro que fes un petit ganxo.

Quan encara era menor d'edat, amb el permís del seu pare, se'n va anar a treballar a Sallent de Manresa a Cal Tresserras Ubach, on feien broques de llançadora per les fàbriques tèxtils. Actualment encara es poden

Broca de llançadora forjada a mà

comprar llançadores i recanvis tèxtils a la botiga, carrer Sant Bernat n. 8. És la quarta generació dels fundadors. Després en Josep va enllaçar amb el servei militar, a Galícia i a l'Àfrica, durant 3 anys. En tornar treballà al taller solsoní de Domingo Orriols i l'any 1916 es casà amb Josefa Planas Mermí, del Villaró de la Llena, que eren deu germans. El 1917 hi hagué una vaga de ganiveters que donà un gir a la seva vida. Aprofitant que no treballaven, sortí a mirar bolets i es van trobar amb Francisco Cots Solanelles. Les dones eren cosines, i van decidir establir-se per ells, muntant el primer taller a cala Guillema, on actualment viu en Carles Casafont, casat amb la Guillermina Dach.

D'aquell matrimoni nasqueren Maria Casafont Planas el 17 de desembre de 1917 i Josep Casafont Planas el 15 de setembre de 1922. La Maria va morir de meningitis als cinc anys.

L'any 1923 varen comprar a

El fundador Josep Casafont Vantoldra i la seva esposa Pepa Planes Mermí

mitges cal Capella, al carrer Llobera n. 18, on s'instal·laria la ganiveteria, la qual a partir del gener de 1936 passaria a ser propietat exclusiva de Josep Casafont Vantoldra, però abans es van produir uns fets. Durant el temps que van treballar junts van arribar a tenir 13 operaris ganiveters. A partir de 1930 es va produir la Unió de Fabricants, amb l'excepció del Pallarès. Antoni Llorc Vila era el representant i li portaven els ganivets al seu local del carrer Castell n. 18, on fins fa pocs anys hi havia la pastisseria Sant Antoni, i els distribuïa. Duien la marca US (Unió Fabricants Solsona). La Unió es va desfer el 1936 amb la Guerra Civil.

El fill, Josep Casafont Planas, es va casar amb Florinda Folch Pubill, del Folch de Pinell, el 6 de setembre de 1947 a Montserrat i d'aquest matrimoni nasqué Josep Casafont Folch l'11 d'agost de 1948, que seria el tercer successor de la Ganiveteria Casafont, començant a aprendre l'ofici a partir dels 14 anys.

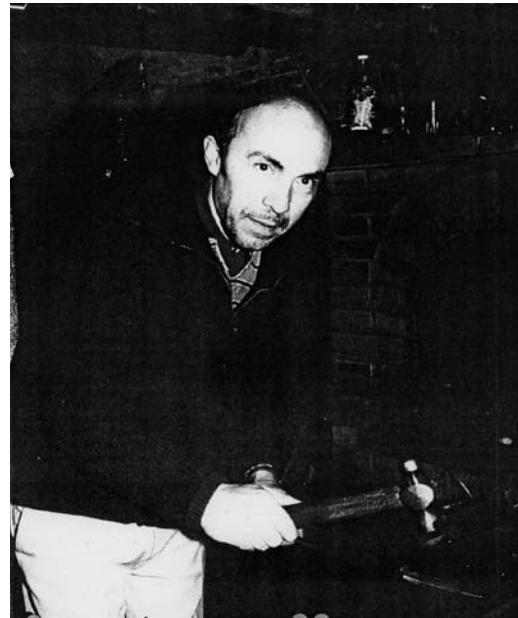
Josep Casafont Planas amb la seva esposa Florinda Folch Pubill

Josep Casafont Folch, el darrer de la dinastia

Josep Casafont Planas polint ganivets

Josep Casafont Folch forjant una fulla de ganivet

La ganiveteria ha estat tradicionalment una de les activitats més arrelades a Solsona des de final del segle XVII. La peça més característica que es fabricava era la navalla de banya del mascle de l'ovella, o sigui, el marrà. La fulla del ganivet era forjada i la motlla també. L'acer que s'utilitzava era el carboni BELLOTA-EC6 i PHOENIX-B4h (Àustria), i el ganivet era esmolat amb mola de pedra natural, extreta de la pedrera de Molins de Rei. Entre la producció hi havia el ganivet comú, denominat de mitja motlla, el de motlla amb palanca (Ripollès), el ganivet de ganxo, el sense-punta, el gavatx, etc.

A partir de 1969 es va iniciar una renovació degut a que el fill va decidir continuar amb el negoci dels ganivets. Per la manca de banya per fabricar navalles, amb l'assessorament corresponent, s'emprengué la mecanització de la indústria, adquirint una premsa excèntrica de 40 Tm i demés accessoris. Amb la premsa i la matriu corresponent a cada model, es troquelaven les fulles dels ganivets: tipus comú, gavatx, les fulles dels ganivets de matar conills, de fulla estreteta i punxeguda, i les fulles dels ganivets de cuina de mànec rodó de boix.

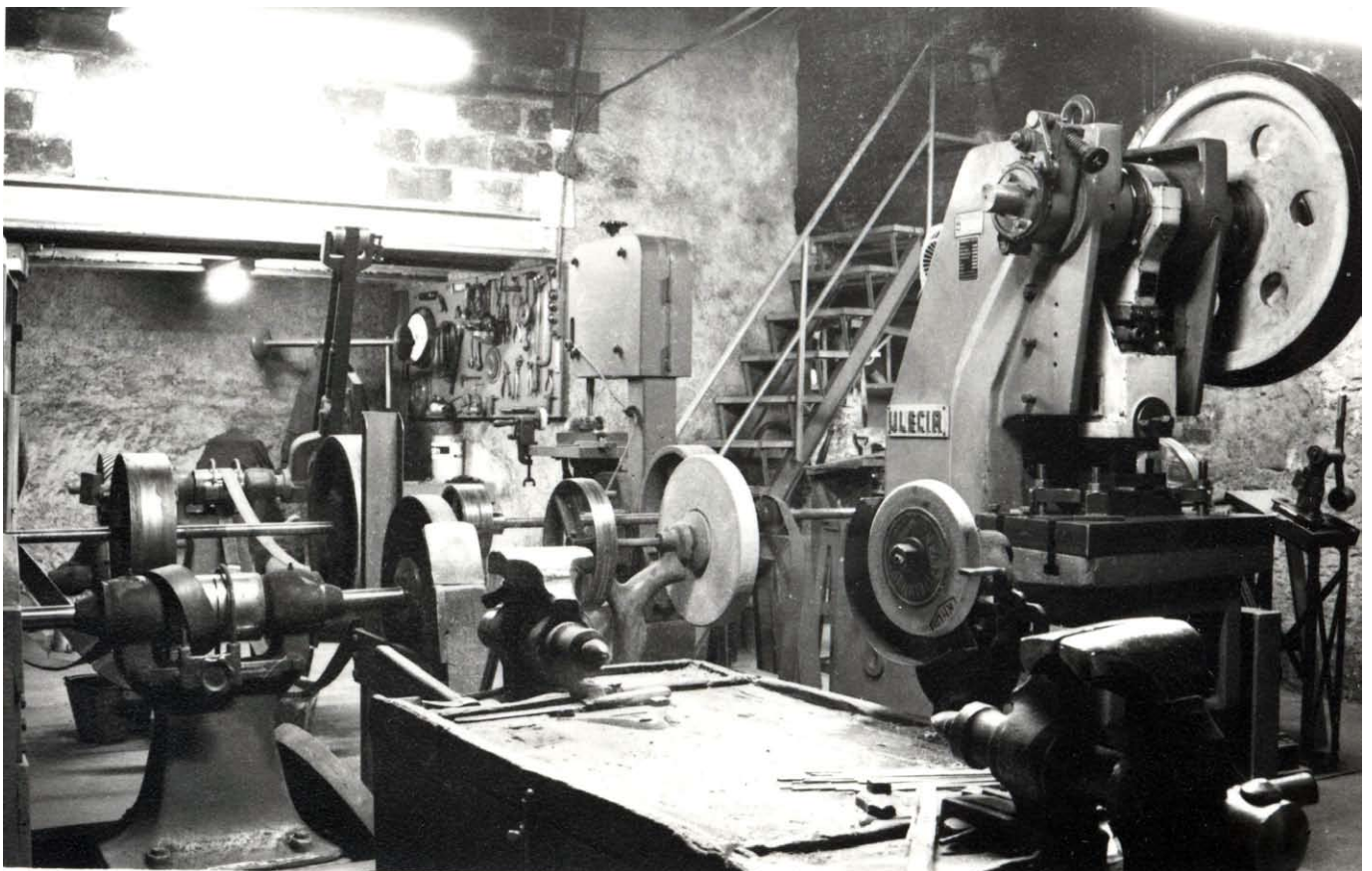

Foto del taller al carrer Llobera l'any 1969

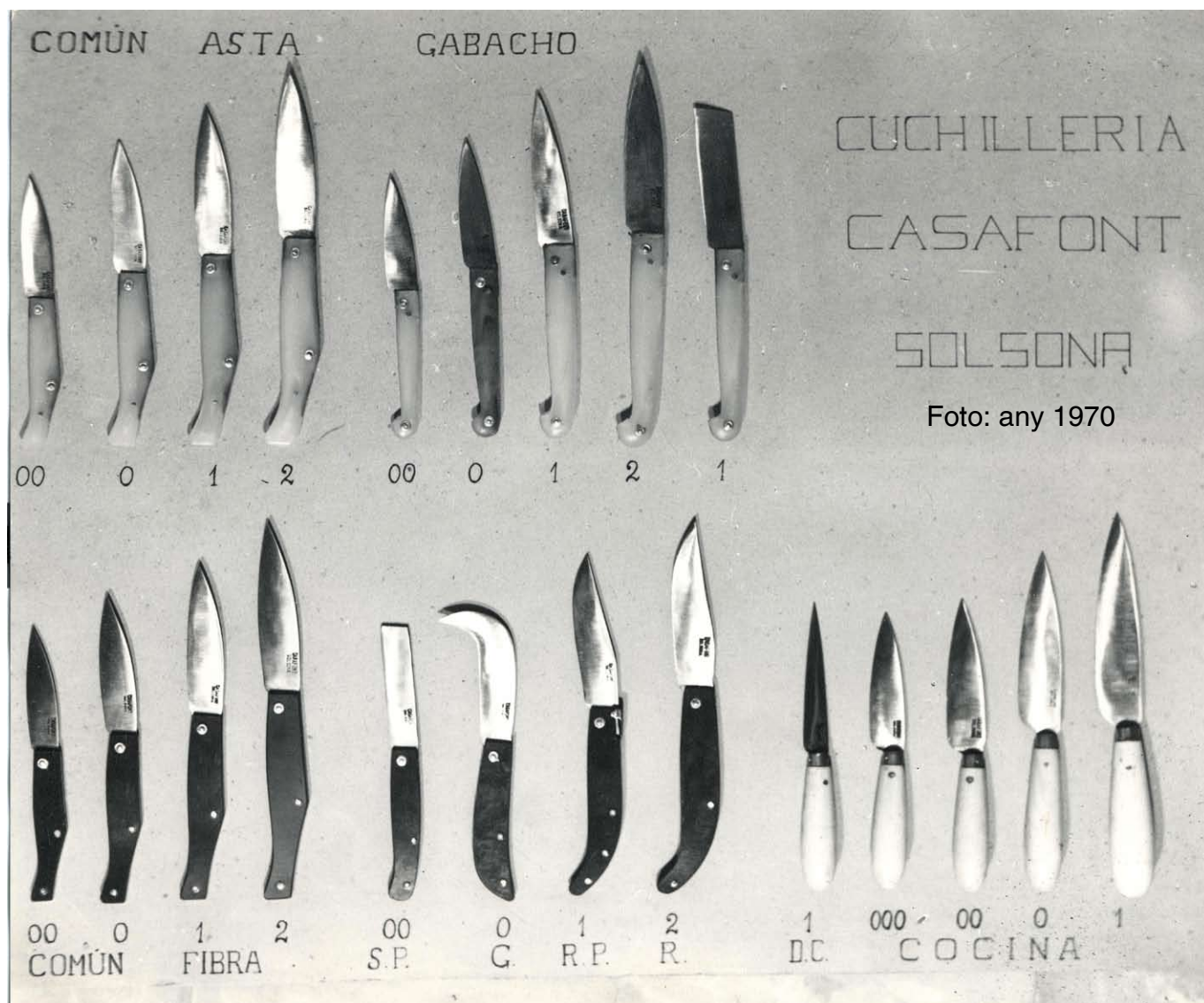
A rel de la mecanització de la indústria, es va substituir el mànec de banya pel de fibra. El material consistia en una xapa de 2 mm de gruix, que es tallava en tires, se'ls donava una temperatura i, amb la premsa i la matriu corresponent, es tallava la forma de cada mànec. En ser la fibra poc resistent, s'havia de reforçar a l'interior amb dues làmines de ferro d'1 mm, que es tallaven amb les mateixes matrius.

A petició dels clients, s'hi va afegir el mànec de plàstic, imitant la banya. Consistia en què una empresa de matrius fabricava els motlles per cada mida de mànec i llavors una empresa de plàstic s'encarregava d'injectar-los. A partir dels anys 70 amb l'esmentada renovació industrial es van fabricar una gran quantitat de ganivets. Tenien un representant que els comercialitzava, però a partir de 1979 el fill Josep Casafont Folch, a més de treballar en el taller de dilluns a divendres, es va encarregar d'aquella tasca aprofitant els caps de setmana.

El 1987, en commemoració del Centenari, la Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Lleida, l'Honorable Sr. Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya, va lliurar un diploma i una

Josep Casafont Folch esmolant un ganivet a la mola d'aigua

Si desitgeu alguna fotografia de les que surten publicades, us les podem enviar per correu electrònic

placa a la Ganiveteria Casafont de Solsona per trobar-se entre aquelles entitats que tenien més de 50 anys d'antiguitat. A final de 1993, la maquinària havia quedat ja antiquada i es va decidir deixar la producció industrial per dedicar-se a fer artesanania de forma manual fins al 31 de desembre de 2007 en què es deixà l'activitat.

Actualment ja no queden existències de ganivets Casafont, només se'n pot trobar en col·leccionistes, com es pot comprovar entrant a Internet: "ganivets Casafont".

Ganivet artesanal: fulla d'acer al carboni i mànec de banya

Fornal i enclusa on es forjaven i es donava el tremp a les fulles dels ganivets

Aparell de moles i disc de polir

Direcció: **Josep M. Borés**
Redacció: **Miquel Manzano**
Edició: **Francesc Xavier Montilla - Marta Cases**
Textos: **Eva Jané**
Publicitat: **Manoli Ortigosa**
Oficina: **Ctra. de Torà, 25 - 25280 SOLSONA**
info@celsona.com
www.celsona.com

973 48 17 19

Dip. Legal: L-267-1997 - 1.200 exemplars

El primer número de Celsona Informació va sortir el 4 d'abril de 1997

Formen part de l'equip de suport de Celsona:

Marcel Ribera - Montse Riu
Montserrat Riu - J. Clavé - Ramon Gualdo
Francesc Torres - Pere Borés - Enric Serra
Josep M. Montaner - Candi Pujol
Foto Resol - Foto Llätzer - Lluís Closa

Celsona és una publicació independent i socialment justa, no necessitant ni fent ús de cap subvenció ni ajut públic per al seu funcionament.

Pots accedir, llegir i descarregar molts exemplars de Celsona via electrònica anant directament a issuu.com/celsona/docs

